

MAGYAR LÁPI

* 3 lei

Taxa postală plătită de autor
aprobabilă Dir. 12/1934.

uniformă 12/1934.

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 251 (1397) szám * Szerda, 1936 november 4

Főmunkatárs:
dr Gyártás Elemér

Óriási közönség meleg ünnep- léssel fogadta Bucurestiben a hazaérkező királyt

Az állomáson a miniszterelnök és a főpolgármester mondott üdvözlő beszédet

Bucuresti. Saját tud. Ófelsége vonata kedden délelőtt tíz órakor érkezett meg a fővárosba. Az egész Bucuresti ünnepi díszbe öltözött, a házakat fellobogózták erre a napra. A hivatalok szüneteltek, az iskolákban nem volt tanítás s ezekre menő tömeg el a mogosiaai pályaudvar környékét s azokat az utvonalekat, ahol a király hazavonulását várták.

Károly király és Mihály nagyvajda mosolygva szállottak ki a vonatból. Tatarescu miniszterelnök a kormány nevében s Donescu főpolgármester a főváros nevében üdvözölte a

hazaérkezteteket. Ófelsége azután autóba ült s megindult a menet a Calea Victoriei a királyi palota felé.

Királyi testőrezred nyitotta meg a menetet. utána jött Gabriel Marinescu rendőrfőkapitány autója, Baliff udvari marsall autója s végül Ófelsége és Mihály nagyvajda autója.

A bucurestiek óriási óvációval fogadták a királyt s a Calea Victoriei és a királyi palota környéke telve volt melegen ünneplő közönséggel.

Elénk visszahatás a román fővárosban Mussolini milanoi beszédére

A jobboldali vezető lap csak vigasztaló udvariasságnak tartja a Magyarországért való olasz kiállást. Nyugtalanság a Jugoszláviához intézett szavak miatt

Bucuresti. Saját tud. A Curentul-ban a következőket írja Pamfil Seicariu:

Mussolini ezt a véleményét: igazságot Magyarországnak, sokszor kifejezésre juttatta már. Soha se izgatott valami nagyon bennünket, mert nem tünt fel előttünk komolynak ez az udvariassági tény egy barátságos állammal szemben, amelyektől senkinek sincs joga elrabolni az illúziók vigasztát. Mussolini politikai szótára nem okozhat aggodalmat számunkra. Hogy képzeli Mussolini ezt az igazságot? Magyarország álláspontja ismeretes: az évezredes Magyarország helyreállítása. De tudott dolog, hogy a Kisantant egy állama sem hajlandó átengedni egy tenyérnyi földdarabot sem. Tehát két út van hátra: vagy a Népszövetség révén, vagy háborúval. Mussolini beszédéből azonban kiderül, hogy nem sokat tart a Népszövetségről s nem bízik a Népszövetség megértő szellemében. Nyitva marad tehát az egyetlen megoldásnak, a háborúnak az útja.

— De viszont, — kérdi a Curentul — lehet-e abban komolyan hinni, hogy Olaszország világháborút fog felidézni, csak azért, hogy igazságot szolgáltasson Magyarországnak? És — folytatja a lap, — mennyi komolyságot telezhetünk fel azokról a kötelezően udvarias frázisokról, amelyek mellett a beszéd hangnya arra a kijelentésre esik, hogy meg vannak a Jugoszláviával való barátságos viszony megállapításának a feltételei. Mussolini nagy szolgálatakat tesz: figyelmezteti az államokat politikai realitásokra, megérleli bennük az eltökéltséget, hogy villámcsapásszerűen támadjanak fel, ha határaik megcsönkítésére kísérletek történnek. De a politikai realitások nem

zárnak ki bizonyos vigasztaló udvariasságokat. Rómában is tudják, hogy senkit se izgat már ez a lejárt motívum: igazságot Magyarországnak.

FELFOGÁSOK A KORMÁNYPARTON ÉS A ELLENZÉKEN.

Az Adeverul szerint kormánykörökben ezt hangsúlyozzák:

Noha Románia és a Kisantant kifejezésre juttatták azt az óhajukat, hogy Itáliával a legjobb viszonyt fejlessze ki, noha a Prágában elhangzott nyilatkozatok szintén világosan kifejezték ezt az óhaját, Mussolini mégis szükségesnek látta olyan nyilatkozatot tenni, amely semmiesetre sem könnyíti meg az olaszokkal való viszony szorosabbá tételét. Nemzeti parasztpárti körökben az a vélemény, hogy

Eden külügyminiszter az angol alsóházban válaszol Mussolininek

Londonból jelentik: A Morning Post szerint Eden az alsóház szerdai ülésén válaszol Mussolininek beszédére. A külpolitikai vita során megnyugtató nyilatkozatot tesz abban az irányban, hogy Angliának barátságos szándékai vannak a Földközi-tengeren.

Londonból jelentik: A Morning Post Mussolini beszédével kapcsolatban az olasz—angol ellentétek végleges elsimitását sürgeti. A lap diplomáciai levelezője szerint Cianot rövidesen Londonba hívják.

JUGOSZLÁVIA HIVATALOS LAPJA BÉKEIGÉRETNEK MONDJA MUSSOLINI BESZÉDÉT

A „Vreme” keddi száma vezércikkben foglalkozik a Duce milánói beszédével. Megírja,

Mussolini beszéde csak igazolja a párt külpolitikáját és elégtételt ad Titulescunak, akinek politikája a békét óhajtó államok csoportosítására s a kollektív biztonság eszméjére épült. Különösen foglalkoztatja azonban a politikai köröket Mussolini beszédének Jugoszláviára vonatkozó része, ami, szerintük, bizonyos hátmögötti akciót sejtet.

A BALOLDALI SAJTÓ AZ EDDIGI SZÖVETSEGESEKHEZ VALÓ RAGASZKODÁSÁRÓL.

Az Adeverul egyébként így ír:
Ezt mondja nekünk Mussolini, közvetlenül vejének berlini látogatása után: a kapcsolatot a látogatás és a beszéd között annál kirívóbb, mert Mussolini beszédében ismertette a német—olasz megegyezést is. E szerint Olaszország és Németország megegyeztek a dunai politika kérdésében és pedig így: vagy igazságot Magyarországnak, vagy háború. Egyébként érdekes, hogy Mussolini felemlíti az olasz—jugoszláv viszony javulását. Ez szívesen látott nyilatkozat lenne, ha nem állana ellentétben azzal a mondattal, amely igazságot követel Magyarországnak. Ha továbbá a Duce azt mondja, hogy a berlin—római tengelybe beilleszkedhetnek a többi békét óhajtó népek is, de ennek előfeltétele a Magyarország szoi—gáltatandó igazság, akkor ez megint ellentmondás, mert a többi államoktól ilyen pacifizmust kívánni nem lehet. Ellenkezésképp, a határok bármilyen módosítására irányuló törekvés háborút jelent.

A Lupta így ír:

A milánói beszéd teljes világossággal bizonyítja az olasz—német—magyar revizionista blokk létezését. Erre a fájdalmas, de nyilvánvaló súlyosságú beszédre a román közvélemény csak azzal válaszolhat, ha tömörül az olyan szövetségesekhez való ragaszkodás programja köré, amelyek hűek, békeszerződéseket sérthetlenségének és a határok változhatlanságának elvéhez.

A Miscarea ezeket írja: Jorga professor vasárnapi beszédében helyesen mondja, hogy hűn elzárni az Olaszország felé vezető utat. De ennek az útnak túlfelől is nyitva kell lennie. A milánói beszéd nem mutatja azt, hogy nyitva lenne.

Grigore Filipescu az Epoca-ban gúnyolódik, mondván, hogy Jorga ugyanabban az órában áradozott Mussoliniról, mikor — az olasz revizionista beszédét elmondta. Most, — írja Filipescu — szeretnék a Titulescu bőrében lenni. (T. i. Jorga és Titulescu nagy ellenfelei egymásnak.)

hogy Olaszország eddigi tartózkodásának oka Jugoszláviával szemben az a mindkét oldalról rendszeresen működő rossz felvilágosító munka, amely a két ország közötti viszonyt elmérgesítette. Ezt a munkát érzésnélküli emigránsok hajtották végre, akik Jugoszlávia közeli szét—esését jelentették. Jugoszlávia Mussolini beszédében a béke igazi előjelét látja, melyre az európai népeknek olyan nagy szüksége van.

Az olasz Stefani-iroda szerint jugoszláv politikai körökben az olasz barátságot megelégedéssel fogadják, de még nagyobb megelégedés tölti el a jugoszláv gazdasági köröket, mert az olasz piacot a jugoszláv prosperitás legfontosabb tényezőjének tartják.

Meghalt Kosztolányi Dezső

(Budapest). Kosztolányi Dezső kedden délelőtt 11 órakor az Új Szent János kórház sebészeti osztályán, hosszas szenvedés után, 51 éves korában meghalt. A nagy magyar költő már évek óta súlyos nyelv- és torokrákban szenvedett. Többször operálták, de baja mindig kiújult. Most bekövetkezett halálának közvetlen oka gócos tüdőgyulladás volt, mely a legutóbbi napokban lépett fel. Temetéséről még nem történt gondoskodás.

Kosztolányi Dezső hosszú hónapok óta úgy vergődött az élet és a halál között, „mint aki a sínek közé esett. — És átalézti tűnő életét. — Mig zúgva kattog a forró kerék — cikázva lobbán sok-sok ferde kép — és lát, ahogy nem látott soha még.” 1910-ben írta le ezeket a sorokat Kosztolányi az akkor megjelent és igen nagy feltűnést keltett versciklusának, a „Szegény kisgyermek panaszaival” kezdő strófájában. Azóta elég alkalma s módja volt arra Kosztolányinak, a modern magyar irodalom egyik legkiemelkedőbb alakjának, hogy „aital-érzeze tűnő életét”, amely igen korán érkezett el most a véghez.

1885 március 29-én született Szabadkán, jó-módu bácskai családból. A gimnaziumot Szabadkán végezte s az éleken, szűcs vidéki város romantikus légköre nagy hatással volt az ifjú költői lélekre. Erettségije után előbb a budapesti, majd a bécsi tudományegyetem bölcsészeti fakultását hallgatta. Az egyetemen barátkozott össze Babits Mihállyal és Juhász Gyulaival s a három fiatal költő elváhatatlan barátta vált. Kosztolányi még egyetemista korában az újságírópályára lépett s nem is szakított azzal haláláig. 1907-ben a „Budapesti Napló” munkatársa lett s Kiss József híres Hétt c. hetilapjában jelentek meg első műfordításai, versei. Első verskötete, a „Négy fal között” 1907-ben jelent meg. Egy év múlva, 1908-ban kiadta Maupassant öszezese verseinek műfordítását s megjelent első novelláskötete „Boszorkányos esték” címen. Ugyanekkor mutatta be a budapesti Magyar Színház Oscar Wilde Páduai hercegnőjét, Kosztolányi fordításában.

Mint műfordító, egészen fiatal korában országos nevet szerzett magának: rendkívül egyéni hangú versátültetéseivel kivált kortársai közül. Csupa muzsika, szín, hangulat minden es-szóra, egyéni hangja prózai írásaiban is érvényesült s drámaforgatói, vagy novellái olyan színesek, mint versei, vagy rendkívül érdekes mesés-szövevényű regényei.

Egyéni művészetével, nagy kulturájával hamarosan a magyar irodalom vezérei közé került s közben érdekes, nagy utat futott be. 1920-ban az „Új Nemzedék” vezércikkírója lett s a katolikus irányzat egyik fáklyavivőjévé vált. Ő maga is katolikus és Calderon fordításában a csodás alkotású katolikus drámaalköltőzetet fitevel nagygyerűen tolmácsolja.

Irodalmi munkássága rendkívül gazdag és

sokoldalú. Mint költő: a „Szegény kisgyermek panaszaival” aratta legnagyobb sikerét. Ez a versciklusa a Nyugatban jelent meg, majd Gömöri Jenő Modern könyvtárában s egymás után több kiadást ért meg, ami még a kilencszázötven évek kulturlendülete idején is nagy szó volt. Ebben a mélyzengésű versciklusban a gyermek-kornak minden emberben élő maradványait és időkként felvérző sebeit énekelte meg. Ezt a könyvét követte — ugyancsak a Modern Könyvtárban — „Őszi koncert” c. rendkívül színes és zenei dallamu versciklusa, Majd Mágia és Mák c. verskötetei, a Kenyér és a bor, novellásgyűjtemény, aztán megint versciklus: a Bűs férfi panasza és a Bűbájosok c. novelláskötet után a régóta várt nagy regény, A véres költő. Néző regénye, amellyel a Tudományos Akadémia Péczely-díját nyerte el. Még két regényt írt ezután: a Pacsirta és az Aranysárkány címen s kiadta vaskos kötetben versfordításait, amelyekben az európai költészetet kívül perzsa, japán, orosz és török antológiát is ad, s minden költő rövid életrajzát is hozzá.

Legjobb könyve mégis az Őszi koncert maradt. Amikor két év előtt városunkban járt és felolvasást tartott az Újságíró Klubban, beszélgetés közben említette, hogy ő maga is ezt a versciklusát szereti a legjobban. Ebben írta ezt — a most szomorúan aktuálissá vált — néhány sort.

„Ha néha-néha meghal valaki
egy délután sikoltó trombitákkal
visszik az ájt, bűs utcákon állat
s egész nap ezt a zenét hallani.”

Kosztolányi is elment közülünk, de muzsikás lelkének versbeöntött ritmusai itt dühbörgnek és zenélnék a lelkünkben. (H.)

BAUDENEON-GERELY:

Elmélkedések az evangéliumról

(Tanácsok, a buzdító és gyakorlati elmélkedések megkönnyítésére.)

Ara 200 let
és 15 let portó

Kapható könyvosztályunknál

Az író megjavul

Írta: Kiss Menyhért

John Smith, a későbbi világhírű színpadi író, még ki se rázta az etoni kollégium porát a szakértőjéből, egy nyáláb elbeszéléssel állított be a „Star” szerkesztőségébe. Elpirult, mikor a komoly, szemüveges szerkesztő bácsinak átnyújtotta a kéziratokat.

— Egy hét múlva, fiatalember, eljöhét, vagy utána figyelje a szerkesztői üzeneteket — hangzott a rideg válasz.

Egy hét múlva hiába ment fel, de hat hét múlva megkapta a választ, mikor harmadszor ment fel a kéziratokért:

— Fiam, maga igen tehetséges frónak indul. Csak egy baja van. Még a kollégium irodalmi tanításának hatása alatt áll. Novelláiban mindig a jó, a morál győz. Ez így volt száz év előtt. A bűn, a gonoszság izgatja a mai modern embert. A bűn izgatottabb motívum az érénynél. A csapodár asszonyokról írjon, akkor igen divatos, népszerű író lesz.

John Smith rövid tusakodás s a boldogulás feltételeinek elismerése mellett igazat adott a szerkesztőnek. Ha az irodalomtörténet érdemes tanára egyben szerkesztő is lett volna, egészen bizonyos, hogy a múlt század morálján, tradícióján nem esett volna csorba. Így azonban lassan, de annál merészebben lekanyarodott a régi útról s olyan elbeszéléseket írt, hogy Maupassant és Boccaccio is megirigyelhette volna.

A közönség azonban jól mulatott rajta. „Hát egy kissé csipős, de halálra neveti magát az ember!” — mondogatták. „Tudod ez nem rántott harcsa babsalátával, hanem hamisítat-

lan kaviár”. És elfogyasztották, egyik-másik el is rontotta a gyomrát tőle, másoknál meg se kottyant, az író könyvei több kiadást értek, keresett a kiadó, jól élt belőle az író.

Rövidesen rájött, hogy a léha, csapodár asszonyoknak igazi szórakozó helyük nem a könyvek esendés, fehér lapjai, hanem az éjszakai reflektor ezer fényében villódzó, zsidongó, napszerű színpad. Némi habozás s igen rövid ideig tartó önvia után szakított az elbeszélések művészetével s ha ez a műsza élőlény lett volna, határozottan önkézzével vetett volna véget gyönyörű életének, miután a költő pályafutásában a meg nem érdemelt hítlenség s a legcsúnyább hálátlanság összes kritériuma bennefoglaltott.

— Csúnya dolog tőlem. — pironkodott a költő a lelkiismeret előtt —, de a világhírt akarom és a nagy vagyont. Palotát Párizsban s egy kastélyt Nizzában. Hol van az megírva, hogy az élet legfinomabb örömeit kizáróan a születési és pénzarisztokrácia habzsolhassa, ellenben a lángész krumplicuszpájszt, piszkos gallért és sarkatlan cipőt fogyasszon?

Nem vitatható, hogy e kifakadásban az atkai só mellett némi igazság is van s azért úgy a kiadó, mint a lelkes olvasók örömmel és csodálattal tapsolták John Smith első vígjátékának, a „Viharos Nászéjszakának”. „Jó úton van a világhír felé”, mondogatták barátai, mert az egész világon a legkeresettebb műfaj a nevetés. A közönség ha már kiesalják zsebéből a pénzt, nevetni, sőt hahotázni akar. Hát itt halálra nevetési magától. A vígjáték igen nagy pénzt hozott a szerzőnek s azonfelül igazi, lángoló szerelmet is. John Smith észrevette, hogy a darab primadonnája üldözöbe vette s az „üldözött vad” szeretőben kitűnően érezte magát. Majd ő vette üldözöbe a nagy nőt s rájött arra, hogy igen nagy élvezet megírni egy nagyszerű

Beiktatták Balan dr lugoji görög katolikus püspököt

Pacha Agoston dr római katolikus püspök nagy lelkesedéssel fogadott üdvözlő beszéde

Timisoara. Saját tud. Vasárnap iktatták be fényes ünnepségek között Balan János dr lugoji görög katolikus püspököt új méltóságába.

Balan dr püspök igen képzelet, széles látókörű egyházi férfiú, aki annakidején négy évig Budapesten végezte egyetemi tanulmányait, majd két évig Bécsben folytatta azokat. A legutóbb sokáig tartózkodott Rómában, ahol a keleti egyház új törvénykönyvének munkálatai körül fejtett ki hatalmas tevékenységet.

Lugojon az új püspököt nagy lelkesedéssel fogadták. Az esős idő ellenére nagy tömeg szorongott a pályaudvaron, ahol Munteanu lugoji kanonok az egyházmegye, Biraescu Sándor dr polgármester a város nevében köszöntötte a főpapot. A püspök négyesfogaton vonult be a városba, illetve a székesegyházba, ahol átlatosságot tartott.

Vasárnap, a beiktatás ünnepségén Pop Valér dr kereskedelmi és iparügyi miniszter képviselte a kormányt, a kultuszminisztert pedig Bradisteanu Sztan. Megjelent a vasárnapi ünnepségen Pacha Agoston dr timisoarai megyéspüspök is. Blaskovics Ferenc prelátnagyprépost és Waltner József dr püspöki irodai igazgató kíséretében. Vorbuchner Adolf felszentelt püspököt Kászonyi Alajos kanonok képviselte. Pacha dr püspök úgy a beiktatást követő fogadtatáson, mint a díszében meleg-hangú köszöntőt mondott az új püspökre, amelyben utalt a tradicionális kapcsolatokra, amelyek a timisoarai római katolikus és a lugoji görög katolikus püspökségek között mindig fennállottak.

Az angol községi választásokon a munkáspártiak megsemmisítő vereséget szenvedtek

Londonból jelentik: Az angliai és velszi tartományok községi választásain a szocialisták megsemmisítő vereséget szenvedtek. Eddig a helyzet a következő: A konzervatívok tiszta nyeresége 44; a pártionkivüliek tiszta nyeresége 42; a szabadelvűek tiszta vesztesége 5, a szocialisták vesztesége 81 mandátum.

vígjátékot, de van ennél nagyobb is. Szeretni valakit mélyen, igazán s egy tündér aranycipő elő tenni mindent, aranyát, hírt, dicsőséget.

A primadonna nem tiltakozott az arany, hírt, dicsőség összpontosítása ellen, de ez a hódolat nem feszélyezte abban, hogy a színház ifjú énekes bonvívánja udvarlását is el ne fogadja.

— Miért szereted azt a léha csirkefogót? — dörgött ki az íróból a sötét kétségbeesés.

— Mert egy árnyalattal barnább a szeme a tiednél — fúvolázott a cinikus primadonna.

Még aznap megindította a válópert s mint-hogy a nagy író csak egy jól párnázott családi fészék melegében tudott léha bohózatokat költetni, egy dús, bronzhajú, karsú derekú ifjú leány iránt lobbant lángra érdeklődése, kit egy nagy napilap riporterként küldött hozzá az ünnepi számokkal kapcsolatban, megtudandó, hogy a nagy írónak milyenek a legközelebbi színpadi terveit? John Smith mester azt felelte, hogy előbb a szép riportert nyilatkozzék, hogy mit tervez maga számára a szerelemmel és a házassággal kapcsolatban? Az interjúk szende királynője kitalálta, hogy itt egy megcsömörlött, elvált férjjel áll szemben s hogy a kiadós csömörre rácsölpözheti az ő irodalmi boldogulásának tündérvárát.

— En csak azt szeretem, aki megtartja a társadalmi formákat és szabályszerűen anyakönyvvezető elé járul — szolt s hideg tekintetével végigsiklott az író gömbölyded pocakosságán.

A párkák az égből úgy gomolyították Stella Knox élelfonalát, hogy a kitűnő író más-szó-k műsának öt választotta s ezzel egyszerre két szerencsét csinált. A nagy író gondosan fésűszette közép-szerű, borzas szellemi gyermekeit s így a „brans”-ban hírnevet szerzett neki,

Az Északamerikai Egyesült Államok elnök-választása megkezdődött

Egyelőre elnökválasztó megbízottakat választanak. — Roosevelt többségét biztosra veszik

November 3-án, kedden kezdődött az Északamerikai Egyesült Államok mindenik szövetséges államában azoknak a kiküldötteknek (elektoroknak) a megválasztása, akik majd az államszövetség elnökét fogják megválasztani. Négy jelölt van az elnöki székre: *Roosevelt* Franklin eddigi elnök, a nagy demokrata párt részéről; *Landon* a másik nagy párt, a republikánusok részéről; *Lemke* nevű jelölt a Coughlin-páter hívei részéről, s *Thomas* a szocialisták részéről.

Persze az elektorok választásával már eldőlt, hogy ki lesz az új elnök. A formális elnök-választás azonban később lesz, mikor maguk az elektorok fognak leszállni Washingtonban. Az ő szavazatuk azonban kötvé van a választók által adott megbízatáshoz.

MÓDOSITJAK A SZAZÖTVEN ÉVE FENNÁLLÓ ALKOTMÁNYT?

Washingtonból jelentik: Szakértők jóslásai szerint *Roosevelt* elnök a keddi elektor-választáskor fölényes győzelmet fog aratni *Landon* felett. E szakértők számításai szerint *Landon* legfeljebb tizenegy államban fog százharminckét elektort kapni, míg *Roosevelt* javára harminchét államból háromszázkilencven elektort fognak választani. Ezek a számítások ellentétben állanak a „Literary Digest” című folyóirat memrég megtartott próbaválasztásának eredményével. A szakértők ezt az ellentétet azzal magyarázzák, hogy a folyóirat szavazói megrogzított republikánusokból kerültek ki, akik már 1932-ben is *Roosevelt* elnöksége ellen szavaztak.

A mostani választáson különben nem is a demokrata és republikánus pártok közötti régi mérközések ujulnak fel, hanem magának az 1787-ik évben létesült alkotmánynak a kérdése forog szóban. Ez az alkotmány az egyes államok külön-külön belügyei fölött az elnöknek és a központi parlamentnek nem adott jogot. A *Roosevelt* munkaszervezési törvényét ezért mondotta ki a legfőbb bíróság alkotmányellenesnek, mert az illető törvény az egész államszövetség területére, az egyes államok külön törvényei nélkül elrendelte az egységes üzemszabályzatokat. A legfőbb bíróság ez intézkedése *Roosevelt*et megrágtatta, hogy ferveg gazdasági reformját egészen keresztülvigye. Most arról van szó, hogy e félbenmaradt mun-

ka kiegészítésére kapjon *Roosevelt* fölhatalmazást.

UJJAALAKITJAK AZ EGÉSZ TÖRVÉNYHOZÓ ÉS KORMÁNYZÓ SZERVEZETET IS.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok 55 millió választó polgára az elnökvá-

lasztó elektorokon kívül harmincöt szenátort, négyszázharminckét képviselőt, harminchárom kormányzót és nagyszámu helyi szenátort választ. Az egyes államokban a közvetlen szavazás útján elért többség alapján ítélik oda a többséget kapott pártnak az elektori mandátumot.

Használj ODOL-t s ép marad Szájad, nyakod és fogad!

ODOL
SZÁJVIZ FOGPÉP

83 a főkéletesített ODOL jelzése, melynek fertőtlenítő hatását nagy mértékben fokoztuk. Az ODOL-nak ezt a kiváló baktériumölő hatását bakteriológiai és klinikai kísérletek tudományosan bebizonyították.

A török, jugoszláv és görög vezérek főnökei Bucurestiben

Bucuresti. Saját tud. Ma a *Hamidie* török cirkáló fedélzetén a constantai kikötőbe érkezik *Terzici Akmak* marsall, a török hadsereg vezérkari főnöke, kíséretével és *Gheorghe Joan* alezredessel, az ankarai román követség katonai attaséjával, hogy résztvegyen a balkán-

vaszói államok vezérkari főnökeinek bucuresti konferenciáján. Ugyane céllal Bucurestibe érkeznek *Nedici Nilutin* tábornok, a jugoszláv hadsereg vezérkari főnöke és *Papagos Alexandru* tábornok, görög vezérkari főnök, akik szintén katonai küldöttség élén jönnek a román fővárosba.

amit úgy hálált meg, hogy a „Grimace” című vicclap szerkesztőjénél kötött félre nem magyarázható barátságot s kettősben viccelték ki a nagy író vígjátékainak ötleteit. Mikor e tényt a baromfiudvarok összes kendermagosai kikaricsálták, John Smith mester elvált tőle és hozzá hatalmas végkielégítést fizetett.

A nagy író második csalódása után New-Yorkba tette át működésének székhelyét. Szelleme, szípkarkázó darabjait az öt világrész minden nagy városában ünnepelték. Titkon magában arra is gondolt, hogy a szerelemben talán ott kinn szerencsésebb lesz, mert a ködös Albionban mindkét műzsája hűtlenül cserben hagyta. De hiába reménykedett, mert a csillagokban másképpen volt megírva szerelmi fellobbanásának harmadik fejezete.

Mary Cornwall mint gépirónő került John Smith mellé, de bár a harmincon túl mozgott, abban hasonlított londoni kollegájához, hogy mindent elkövetett ő is, hogy a kizsákmányolt munkás gubójából kirepüljön a kizsákmányoló mindenható asszonya.

— Nem dőlök be neked, öreg banyamama — biztatgatta magát John Smith, de minden ellenállása o'aj volt a halálosan elszánt ambícióra, melyet egy hervadásnak lendült amazon melengtetett kebelében. S a mai modern, idegbeteg kor férfiai végül is tehetetlenül összerokadt az öreg női dzsingiszkáni, napoleoni manővrozások igája alatt. Nem kell elfelejteni, hogy John Smith író volt s így a szentimentális érzelmek viharát nem bírta sokáig. A hihetetlen, de romantikus álom valóra vált s egy évi amazoni ostrom után John Smith Mary Cornwall feleségül vette. Mary az összes angolnyelvű lapokban közzétette egy tizenöt év előtti fényképét, ezzel az aláírással: „John Smith, a világhírű vígjátékíró ifjú felesége, az

esküvő napján készült felvétel”. Mary jól számított. Egy tejeleesszajú kamasz ki Irországból földbirtokot és kastélyt örökölt, felvette az odadobott kesztyűt, belement a játékba s megszöktette a világhírű író ifjú hitvesét. Valójában az író világhíréről szeretett volna valamit az ő hétköznapi nevéhez tapasztani s később jött rá, hogy az illanó aranyfüst egy agyonfájlalt baszarózának kellett hazudnia azt, hogy „illatos tubarózám”...

Három év telt el, mialatt egy társadalmi színműben és két bohózatban adott kifejezést a női hűség és hálával szemben táplált megbotránkoszásának John Smith mester, míg rájött arra, hogy talán az alsóbb társadalmi osztályok kultúramentes nőtagjai azok a ritka tündéri lények, kik minden hátsó gondolat nélkül lobbannak szerelemre s ezt a szent mámort nem adták-veszik fizleti elvek alapján s nem gyilkolják meg a rügyező boldogságot azért, hogy annak örömeit is maguk élvezzék.

Igy jutott el Londonban a házmasterkisasszonyhoz, ki alig végzett elemi iskolát, hadilábon állt a nagy- és kishetők, a vesszők és kérdőjelek használatával rongyos, mosdatlan, fésületlen, gondozta hét apró testvérkéjét, miután édesanyjuk a mult őszön tüdővészben elpusztult. John Smith egy hatalmas magánbarnalata betelítte a lány lakott, makaradzsa-fényben és pompában, ide szállította fel liftjével naponta kétszer s miután mindig egy kis borralalót is eszűstetett a markába, a lány alázatosan megcsókolta a kezét. Majd átadott neki száz dollárt, hogy öltözködjék rendesen s egyszer váltson jegvet a színházba, hol az író egyik új darabját mutatták be. John Smit saszeme a sáros érc között ismerte fel a nemes aranyat, mert a leányka divatos új ruhájában elragadó volt. A darabért is lázasan rajongott s buta kis

fejével azonnal belátta, hogy az élet most egy tündérország panorámáját csillogtatja s ha ő ezt meg nem fogja, le nem horgonyozza, akkor a házmasteri udvari szobából, a hét mezitlábás, maszatos testvérke mellől soha többé el nem mozdulhat.

Csinosan öltözködött s az író minden darabját végigtapsolta s előbbi darabjait pedig könyvalakban vette meg s egymásután többször olvasta el, mintha minden egyes öletét egy életre akarta volna megtanulni. John Smithnek rendkívül tetszett írói nagyságának ez a maradéktalan kultusza, de némi aggodalommal töltötte el, hogy a fiatal leány váratlanul látogatni kezdte az írók, művészek klubjait s ott oly feltűnően viselkedett, hogy a közfigyelem erősen feléje terelődött s állandóan három-négy szemrevaló, ifjú művész tartotta ostrom alatt. Végre is kirobbant az íróból a keserű harag:

— Gyermekeim, a házmasterlakásból kizárolan a magam szórakoztatására emeltelek ki.

— Tudom — kacérkodott a leány, miközben messzire fújta a cigarettafüstöt, — de azt is tudom, hogyha nem flörtölnék egyszerre négy-öt kollégáddal, megúnnál és kidobnál.

— Hát ezt a számárságot honnan merítetted?

— A darabjaidból, a regényeidből. A főhősnőidet utánozom.

— Az Istenért, gyermekeim, a darabjaim hősnői nem az én ideáljaim, hanem a mulató nagyvilágé. De azt akarom, hogy te egyedül az egyém légy...

Rosa Wadsworth ezt a nagyon finom, étheri diszinkciót nem értette meg, mást prédiktálni és mást tenni, a régi rómaiak így formulázták, a világ szereti, ha becsapják, tehát eleget kell tenni a világ óhajának. A nektárt

Jugoszlávia tartózkodva, Németország helyeselve, Csehszlovákia méltatlankodva fogadta Mussolini beszédét

Belgrádból jelentik: A jugoszláv sajtó részletesen közli Mussolini beszédét és kiemeli annak az olasz—jugoszláv barátságról és a magyarokról szóló részét. Hangoztatják a lapok, hogy a magyar követelések támogatása a kisantant elleni állásfoglalással egyenlő. Egyéb megjegyzést egyelőre nem fűznek a beszédhez, mert Sztójadinovics még külföldön van és nem akarják elhamarkodott véleménynyilvánítással ártalmasan befolyásolni az olasz—jugoszláv tárgyalásokat, amelyeket Sztójadinovics személyesen irányít. Általában megállapítható, hogy a hivatalos körök eddigi bizakodó hangulata a jugoszláv—olasz közeledés tekintetében némileg csökkent, mert ezek után egyszerű udvariassági tényként magyarázzák a Jugoszlávia számára tett ajánlatot. Az Anglia és Magyarország felé tett kijelentések — e körök véleménye szerint — alkalmasak arra, hogy Jugoszláviában nyugtalanságot keltsenek.

BERLINBEN A LEGKÖZELEBBI HÓNAPOKRA CSELEKVÉSEKET ÉS KIBONTAKOZÁST VÁRNAK.

Berlinből jelentik: Illetékes német körök kijelentik, hogy a Duce beszéde Németországban nagy megnyugvást keltett. Mussolini beszédének összetétele — ugymond — fedi a német felfogást, s egyúttal azt nagyon időszerűnek tartják, mert akkor hangzott el, mikor a Népszövetség, a leszerelés és biztonság eszméje csóddal fenyeget. A *Deutsche Diplomatische Korrespondenz* című külpolitikai felhivatalos azt emeli ki Mussolini beszédéből, hogy abban reálpolitikai alapok és kibontakozási lehetőségek vannak. A *Berliner Tagblatt* szerint a beszédből kivethető, hogy a legközelebbi hónapokban a helyzetrendező cselekvések is elkövetkeznek. A *Germania* (a német katolikusok napilapja) azt emeli ki, hogy győztes állam még eddig nem beszélt ilyen határozottan a világháború utáni fejlődés hiányairól, s azok pótlásának a szükségéről.

BENES LAPJA IRJA: MUSSOLINI UGYNEVEZETT „RÓMAI BÉKÉT” AJÁNLOTT EURÓPÁNAK.

Prágából jelentik: Mussolini beszéde nagy riadalmat keltett a csehszlovák fővárosban. A kormánylapok támadóan bírálják Mussolinit és azt írják, hogy a milánói beszéd még jobban kiélezte a nemzetközi helyzetet és újabb akadályt gördített a megbékélés útjába. Benes lapja, a *Csehszke Szlovo* megállapítja, hogy Mussolini ugynevezett „római békét” ajánlott fel Európának. Halálos ítéletet mondott a Népszövetségre s az együttes biztonságra s a magyar határok módosítása mellett szállt síkra. Ennek következménye az lesz, hogy az európai erőviszonyok átcsoportosulnak. Még jobban megriasztotta a prágai köröket Mussolininek Jugoszláviához intézett ajánlata. Ugy véljük, hogy Mussolininek ezzel az volt a célja, hogy megtorpedózza a kisantantot.

IV. közlemény.

DURA-OPTIMA-FÜTŐELEMEK. Lapunk hátsólapján legutóbb megjelent közlemény a „DURA-OPTIMA-FÜTŐELEMEK” illetően általános feltűnést keltett. A számtalan beérkezett érdeklődés bizonyítja, hogy a rádiótulajdonosok ezen korszakalkotó találmánynak nagy jelentőséget tulajdonítanak. Még egyszer felhívjuk ezért olvasóink figyelmét, hogy ezen új elemek az eddig használt akkumulátorokat teljesen helyettesítik és amellyel, hogy használatuk lényegesen gazdaságosabb és egyszerű, egyszermindenkorra mentesítik mindazon kellemetlenségektől, melyek az akkumulátor használatával járnak. Semmiféle utántöltést vagy kezelést nem igényelnek, egyszerűen bekapcsolandók és teljes kihasználásukig állandó és zavartalan vételt biztosítanak. A DURA-OPTIMA elemek az elemgyártás terén eddig még nem ismert magas teljesítőképességgel rendelkeznek, miáltal az akkumulátorral szemben olcsóbbak is. Az elemek regenerálása a levegőben lévő oxigén útján történik, ami a legmagasabb kapacitást biztosítja. Kaphatók minden viszontelárusítónál. Felvilágosítással a Dura-Művek Timisoara készpénzzel áll minden érdeklődő rendelkezésére.

Megmentő sorsjegyelárusító

A szerencse ezen alkalommal is a „HERMES” sorsjegyelárusítóknak kedvezett

Ez alkalommal is a „HERMES” nagy szerencsés sorsjegyelárusító iroda 10 milliós értékű nagy nyereményeket fizetett ki, százezer embert mentve meg a nyomortól és elpusztulástól. Mind igaz tények ezek, amelyeket bárki ellenőrizni tud és mindenki megállapíthatja, a szerencsés sorsjegyelárusító cég, a Hermes, a szerencse által leginkább kedvelt cég, amely jogosulttá teszi a nagyobb nyereményekre. A Hermes sok családot segít, akik ezer meg ezer reménnyel várják megmentésüket ezen elárusítótól, melyet a nép éppen ezért „megmentő elárusító”-nak nevez.

Legutóbb is, a múlt hó 15-iki húzás alkalmával fantasztikus nagy nyereményt huztak ki ezen elárusító által eladott számmal, amennyiben a 64630 szám 12 milliót nyert.

Dobrescu Mihai Carbonești községből (Prahova megye), aki részese fenti összegnek, amikor vele tudatták a nagy örömhírt, kijelentette, hogy egy pillanatra sem vesztette el reményét a Hermes céggel szemben, éppen ezért az osztály sorsjáték kezdetétől fogva állandóan játszott ugyancsak ezen elárusítónál.

Ez a nagy nyeremény ezen elárusító ismert pontosságával azonnal, az ország különböző városában ki is fizettetett. Herescu és Florescu urak, a HERMES cég vezetői, naponta százával kapják a köszönő levelet különböző polgároktól, akiknek neveit, nevezettek kérésére, az elárusító a kívánt diszkrécióval kezeli.

Madridban „védelmi tanács” elnevezéssel új kormány alakult

A vörös csapatok ellentámadását visszaszorítják a nem- zeiek. — A getafei repülőtér ismét a nemzeti csapatok birtokában

Barcelonából jelentik: A katalán fővárosban úgy tudják, hogy Madridban kedden új kormány alakul „védelmi tanács” néven. Az új kormány elnöke Caballero lesz és tárcát kap benne a szakszervezeti szövetség négy tagja, valamint Monseni asszony, anarchista író.

Madridból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy a vörös milícia kiűrtette Pintót, a getafei repülőtértől délre levő falut. Hétfőn délután a nemzetiek repülőgépei elszálltak Madrid felett, röpcédulákat szórtak és gépfegyverből lövéseket adtak le. Madrid utcáin e lövések miatt néhány sebesülés történt.

Párizsba érkezett jelentés szerint Getafe előtt hétfőn döntő harc folyt a Madridot védő milícia tagjai és a fölkelők között. A vörös védők elkeseredett ellenállást fejtettek Getafe védelmében, mert ez a repülőtér stratégiai is nagyon fontos pont. Innen nyílt egyenes út vezet Madridba. Az ütközet után közvetlenül a getafei repülőtér körül helyezték el állásaikat a nemzeti csapatok. Egyik előretolt állásuk már csak egy kilométernyire van a repülőparancsnokság épületétől.

Varela tábornok csapatai hétfő délután újabb rohamot indítottak Getafe ellen és megszállták Madridnak ezt a legfontosabb repülőtérét. Ez a megszállás tulajdonképpen visszafoglalás, mert október 24-én a nemzetiek egyszer már eljutottak e repülőtérig, azonban

a vörösek legutóbbi ellentámadása elől hátrább vonultak. Most ezt a hátravonulást váltották föl összpontosítottabb előhaladással.

HÁROMSZAZÖTVEZÉZER KILOGRAMM ARANYAT VITTEK ISMÉT MADRIDBÓL FRANCIAORSZÁGBA

Párizsból jelentik: A madridi francia nagykövetség ügyvivőit a francia kormány Párizsba rendelte.

Marseillei jelentés szerint a marseillei kikötőbe hétfőn befutott egy spanyol gőzös 350 ezer kilogramm arannyal a fedélzetén. Az aranyat a francia banknál helyezik letétbe.

AZ ÚJ MADRIDI KORMÁNY ANARCHISA TAGOKKAL KIEGÉSZITVE

Párizsból jelentik: Ide érkezett közlés szerint a Caballero-kormányba a következő új tagok kerültek be: Garcia Oliver, igazságügy, Juan Peiro ipar- és kereskedelmügy; Jan Lopez közlekedési és Monseni asszony, közegészségügyi miniszter.

A Matin szerint a szélsőséges elemek Prieto miniszter lemondását követelik és azt kívánják, hogy helyét az anarchisták egyik jelöltje foglalja el.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at

MARAY SÁNDOR:

BÖLCSEK ALKONYA

Budapest, nov. 2.

Jó lenne tudni, vajon önök, a tisztelt olvasók, hogyan vannak vele: de megdöbbenéssel észlelem, hogy az én személyes hitem meg-ingott a bölcsekben. Azokra a bölcsekre gondolok, akikkel tele van a város, akik mindent tudtak s akik — ismerjük el — nemcsak ebben a városban tudtak mindent; a bölcsekre gondolok, akik tételes információk alapján időről-időre megmagyarázták azt, amit az elmúlt tizenöt évben nem lehetett érteni. A bölcsek kezdik lejárni magukat. Például emlékezem a bölcsekre, akik három és fél évvel ezelőtt, mikor a nemzeti szocialista kormány átvette Németországban a hatalmat, megmagyarázták — nekem is, mint másoknak — a márkát. „Kérem” — mondták és legyintettek — „a gazdasági élet törvényei nem bírják el a politikai kalandokat”. De három és fél év alatt kiderült, hogy az élet jütyül a gazdasági élet törvényeire s mindent felborít, ami útjában áll és ellenkezik érdekeivel; elborítja, akkor is, ha a bölcsek napfénynél és cáfolatlan okfejtéssel bebizonyítják, hogy Hitlernek és pártjának bukni kell, mert arany nélkül, vagy deviza nélkül Németország legfeljebb három hónapig tud termelni. Igen, ez az okfejtés világos volt, mint a nap. De aztán egyik év következett a másik után s a német ipar fellendült, Németországban kiadták, előbb csendesen, később hangosan az „inkább ágyut, mint enni” — jelszót s a német nép nem lázadt fel, az ipar funkcionált, határozott gazdasági fellendülés következett be, arany és deviza nélkül is. S a németek „tartották” a márkát — oly magasra tartották, hogy már szédült az ember, ha nézte. S ha Buenos-Ayresben valaki elejtett egy német százmárkást, Schacht rögtön lehajolt utána és felemelte. Miből, hogyan? — nem tudni. Senki sem tudja. Igaz, vaj és sertéshus szűkösen van Németországban; pontosabban, néha van és néha szűkösen van; s a bölcsek ilyenkor megmagyarázzák, hogy mindez már végső tünet. Bólogatva hallgatom bölcseiségüket. A márkát végképpen nem értem, ma sem, ahogy már három év előtt nem értem; s ugyanígy nem értem ma a lírát, amelyből kétszáz milliárdot költött el az elmúlt tizenégy esztendőben Mussolini s most végül leértékelte negyven százalékkal. A bölcsek ezt mondták: „Mussolini nem értekelheti le a lírát, mert rengeteg a belső adóssága s az emberek nem nyugosznak bele, hogy a belső kölcsönök értéke negyven százalékkal csökkenjen.” A bölcseknek igazuk volt. De Mussolininek is igazuk volt: leértékelte és nem történt semmi. Tja, mondták a bölcsek, még nincs vége, tessék várni. Mussolini is kénytelen lesz engedelmessé a gazdasági élet törvényeinek.

Emlékszem arra az időre, mikor a bölcsek heteken át magyarázták, hogy aranyalap nélkül nincs gazdasági élet. A vita zajlott még s csak akkor ért véget, mikor időközben az egész világ letért az aranyalapról. Ugy látszik, mégis lehet arany nélkül. Meddig? Nem tudom. A bölcsek szerint nem sokáig. De Anglia soha nem látott jólétben fuldokol, arany nélkül, Amerikában fellendült a prosperitás, ugyancsak arany nélkül, a skandináv országokban, ahol már régen letértek az aranyalapról, a szocialista kormányok undorral visszatartják az adókat, annyi a pénz. Mindez szabály- és törvényellenes, tudom. A bölcsek sértődötten jelelik: „Tja, ha a gazdasági élet törvényeit erőszakosan megsértik...” De az élet nem felel semmit, az élet megy tovább.

Mikor Roosevelt érkezett, a bölcsek azt mondták: „Forradalom. Amerika a szocialis forradalom kezdetét éli. Száz ezer farmer vonul Washington ellen. Tízmillió munkanélküli vonul a Fehér Ház ellen. Roosevelt megsértette az alkotmányt, felvizezte a dollárt, becsapta a farmereket, Ford nem engedi, baj lesz.” Igazuk volt? Lehet, hogy igazuk volt. Biztos csak az, hogy Amerika minden jel szerint újra megválasztja elnöknek Roosevelt-et;

legalább is, úgy hírlík, óriási a pártja. S a forradalom nem tört ki Amerikában. Ellenben kitört és áldatlan dühvel dől és vészelt Spanyolországban, melyről senki nem beszélt, belügyeit afféle vidéki ügynek tartották, a nagyhatalmak oda sem figyeltek. Alfonsz ment, Gil Robles jött s egy napon észrevette a világ, hogy Spanyolországban tizenkét millió spanyol nagyban készül megsütni a másik tizenkét millió spanyolt. „Háború!” — mondták a bölcsek. — „A fasizta nagyhatalmak segítik Francoékat! A demokratikus hatalmak segyvert küldenek a spanyol Népfrontnak! Az angolok nem tűrik!” De túrték és tűrik. S mikor Mussolini kirakodott csapataival Abessziniában, felemelt mutatójával mondták a bölcsek: „Mussolininak vége. Az angolokkal nem lehet büntetlenül ujjat húzni. A fasizmus belebukik a kalandba.” De nem bukkott bele. S mikor, néhány hét előtt, a négus megjelent Genfben, a bölcsek felhívták egymást telefonon és harsányan jelentették: „Vége Mussolininak, vége a Népszövetségnek, Mussolini kilép, miheyst a négus belép az ülésterembe.” De a négus belépett és Mussolini nem lépett

ki s a legjobb uton van, hogy megegyezzen a franciákkal és az angolokkal.

Sok bizonytalan dolog van a világon, mondták merengve a bölcsek; de biztos az, hogy a svájci frankkal nem lehet baj s biztos, hogy Belgium soha nem mondja fel a franciáknak a vezérkari megállapodást. A bölcseknek igazuk volt. Csak éppen, egy napon, leértékeltek a svájci frankot és a belga király a minap bejelentette, hogy Belgium nem hajlandó megegyezni elvérezni a franciáért, ha nem feltétlenül muszáj. És biztos az is, hogy Oroszországban válság dül. Sztalin ellen pártok dolgoznak s az orosz szovjetköztársaság minden jel szerint válságos időket él át. A bölcseknek igazuk van; de nem csodálkozom, ha öt év múlva azt olvasom majd, hogy a megerősödött hitleri Németország és az állig felfegyverzett Szovjetország, világnézeti elveik fenntartásával, szoros katonai és gazdasági véd- és dacsövetséget kötöttek valaki, vagy valakik ellen. Bocsnatot kérek a bölcsektől, de már csak tiszteltem őket. Bocsnatot kérek, mert nem hiszek többé nekik. Nem hiszek semminek, ami szabály, elmélet és napról világosabb „gazdasági, vagy társadalmi törvényszerűség.” Az idő, amelyben élek, megtanított, hogy ne higgyek a földön másnak, csak a vak érdeknek, amelynek saját törvénye van. Ez a törvény nem logikus, nem is bölcs többé. A bölcseknek van igazuk: alkonyodik, nem érdemes többé bölcsnek lenni.

ADDISZ-ABEBA, az épülő új olasz nagyváros

Róma, október 30.

Nemrég ünnepelte Etiopia fővárosának benszüllött lakossága a Maszkál (kereszt) ünnepe, mely egyben az esős évszak végét is jelzi. Most, hogy az „Uj Virág” utcáiról és tereiről eltűnnek a vizet fel nem szívó agyagos talajban keletkezett mély pocsoljak, fokozott ütemben indulhat meg az olasz kormány által kidolgozott új városrendészeti terv megvalósítása.

A legszükségesebb reformok máris megtörténtek. Két új élelmiszernagyáruház nemcsak a 10.000 főnyi lakosság szükségleteit fedezi, hanem a hivatalos közegyek rendelkezésére is tud bocsátani napi 1400 csomagot, mely a koldusok és munkanélküliek között kerül szétosztásra. Az élelmiszerosztás során 350 bépkolost találtak, akik teljesen szabadon jártak-keltek; közülök most 100-at az amerikaiak által fenntartott bépkolost-otthonba, a többi pedig a Consolata misszió kórházába utalták. A benszüllött női lakosság közel 60 százalékát sújtó bőrbetegségek kezelésére állandóan működő ambulancia létesült.

Megnyiták az első iskolák: a Littorio felsőiskola 12 termében összesen 1486 beiratkozott tanuló, kik közül 178 közigazgatási ex-tisztviselő, akik tudnak valamely európai nyelvet.

634 tud amhara nyelven írni és olvasni, míg a hátralévő 674 analfabéta.

Megvan már természetesen a benszüllött munkásokra is kiterjeszkedő betegsegélyző intézmény is. Ha egyelőre nem fogják hasznát látni, annak az oka, hogy a benszüllött munkás munkaszerződéseikkel nem tartható nyilván, mert miheyst keresethez jut, csak annak felélése után lát újabb munkához. Csak az olasz munkásságra lehet tehát számítani a városrendészet most meginduló építészeti fázisában, melyet az a körülmény is megnehezít, hogy bár a főváros környéke igen jóminőségű meszet ad, a sűrű vöröses agyag kevésbé alkalmas tartós épületegység gyártására. Innét magyarázható a városrendészeti terv azon rendelkezése, hogy — ritka kivételektől eltekintve — a házak legfeljebb két emeletnyi magasságban építhetők. A terv egyébként kettős követ: egészségügyit és politikait. Az első értelmében az európai városrész el lesz választva a benszüllött negyedtől; a tisztviselőknél és munkásoknál külön zónákat biztosítanak, ugyancsak a kereskedelemnek is, mely utóbbi a legközelebbi összeköttetésbe kerül a vasutállomással. Megrendszabályozzák a templomok körül elterülő nyílt és egészségtelen temetőket s a kórházakat és az új bépkolostot a perifériára telepítik. A politikai cél az új Imperium hangsúlyozása és bevitele a benszüllött tudatába is. Ezért az összes középületek, valamint a nagy összejövetelekre alkalmas térség (mely csodálatos térerzékkel megszerkesztve Itália legkisebb városában is megtalálható) a régi és az új-ghebbi (négusalota) között fognak elterülni. Szent György temploma és a többi 27 kopt templom ma még állami támogatást kapnak az istentiszteletek biztosítására, de a közeljövőben két impozáns katolikus templom fog felépülni; az egyiket nyilvános gyűjtésből a Consolata misszió építteti, a másikat pedig — a város székesegyházát — államköltségen az olasz kormány. Ez utóbbi lesz Addisz-Abeba legnagyobb szabású épülete s a lítori toronnyal együtt kifejezője a fides és iustitia Rómájának.

Justitia: megnyitott Addisz-Abeában az olasz törvényszék. Valósággal elárastották perekkel, melyek legnagyobbbrészt adósságokat szeretnének behajtani a különböző és többnyire elmenekült raszokon.

Mint kuriózumot említjük a Corriera della Sera-nak azt a híradását, hogy a felperesek közt szerepel 300.000 lira erejéig egy magyar butorszállító cég is. Tekintve, hogy az adós rasz még Etiópa területén tartózkodik, kíváncsian várjuk a per fejleményeit.

Példaképek

az életszentség útján:

Müller Lajos S. J.:

Benigna Consolata nővér élete; a híres misztikus lélek élete, naplója, magánnyilatkozásai, ájtatosságai, tanácsai. Ara: 95 lei.

Csávossy Elemér S. J.:

Egy sir a Duna felett. Egy napjainkban elhunyt magyar vizitációs nővér élete. lelki fejlődése, sok követhető erény példája. Ara: 55 lei.

Wagner:

Mai lányok életstílusa; szentéletű fiatal lányok nevelőhatásu, érdekes életrajza. Ara: 60 lei.

v. S. J.:

Jézus nyomában. P. Pignatelli S. J. a száműzött herceg életrajza, a jezsuitarend feloszlata idejéből. Rendkívül érdekes és tanulságos. Ara: 115 lei.

Kapható: KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II, 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belöldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 leu.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.
Csakias válaszbélyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Eső már inkább csak északon. Kőd még többhelyen lehet. A hőmérséklet kissé még süllyed.

A királyi kabinetiroda köszönete egy sighet-i kisdiáknak. Saját tud. Basch Péter sighet-i ötödikes gimnázista Károly király születésnapjára verset írt, amit meg is zenésített. A kis diák nagyot gondolva, október 9-én a megzenésített verset elküldte őfelségének, aki a kabinetiroda útján köszönte meg a kis diák figyelmes-ségét.

FRANCIA BIBOROSOK A KOMMUNIZMUS VESZÉDELME ELLEN. Párizsból jelentik: Az öt francia biboros-érsek, névszerint a párizsi, lyoni, rheimsi, lillei biboros-érsek és Beaudrillart biboros, a párizsi Institut Catholique rektora megrázó szavú közös főpásztori szöveget intéztek Franciaország valamennyi katolikusához az országot fenyegető kommunista veszedelemmel kapcsolatban. A magas főpapok szözeata nem titkolja, hogy a legnagyobb értékek forognak ma Franciaországban veszélyben. „A magántulajdon elleni lépten-nyomon való vétés, a napirenden való erőszakos bérmozgalmak, a szomorú vallásellenes megnyilvánulások, a tekintélytisztelt rohamos megfoglyatkozása — mondják a francia biborosok — mind a legaggasztóbb jelenségek Franciaországban láthatóak.” Igaz, hangoztatja a továbbiakban a körlevél, hogy ezek az idegenből importált eszmék általában távolállanak a francia néplelektől, de ha a felelős tényezők részen nem lesznek, könnyen katasztrófát zúdít-hatnak az egész országra.

Blaskovits Ferenc nagyprépost aranyisméje. Timisoara. Saját tud. A jövő hónapban, mint értesülünk, Blaskovits Ferenc pápai prelá-tus, nagyprépost, aranyjubiläumát éri meg. De-cember 18-án ötven esztendője, hogy páppá szentelték. Most aranyisméjét a püspöki székes-egyházban fogja tartani.

Katolikus napilap készül Pozsonyban. Pozsonyban jelentik: Katolikus sajtóbizottság alakult, amely első gyűlésén elhatározta, hogy orszá-gos akciót indít egy katolikus napilap meg-teremtése érdekében. A sajtóbizottság gyűlésén kifejtették, hogy a meglévő magyar nyelvű na-pilapok nemcsak nem szolgálják kellőképpen a katolikus ügyeket, hanem sok esetben félre-vezetik az ország közvéleményét.

Dr. Ungár Adolf ellen a főügyész és a vizs-gálóbíró feljelentést tettek. Timisoara. Saját tud. Ungár Adolf dr. volt ügyvédikamarai al-einök a magyar párti ügyvezető elnök, amikor vizsgálati fogságban volt, beadványokat intézett az ítélőtáblához és az igazságügyminiszterhez, amelyben kifogásolta, hogy közönséges büncse-lekménnyel vádoltakkal gyűvé zárták, nem engedik meg, hogy védőjével érintkezzen és más panaszokat is adott elő. Beadványának egyes kitételeit Pop Jenő dr. főügyész, Catalina Traian ügyész és Gabriel Viktor dr. vizsgáló-bíró hivatalos méltóságukra nézve, sértőknek ta-lálták és ilyen címen feljelentést tettek Ungár dr. ellen s az ügyészség vád alá is helyezte. E-ben az ügyben most volt az első tárgyalás, ame-lyen azonban csak Ungár dr. jelent meg, a fel-jelentők távolmaradtak. A tárgyalás megkezdé-sekor Ungár dr. pergátló kifogást emelt, azon a címen, hogy a feljelentők nem szerezték be az ilyen per megindításához szükséges miniszteri engedélyt, amely nélkül a pert le sem lehet foly-tatni. Utalt azután arra, hogy a Semmitőszék jónak látta, már az eredeti ügyét is más bírósághoz áttenni s kérte, hogy a jelenlegi is utal-ják át az oradeai bíróság hatáskörébe. A bíróság megállapította, hogy a miniszteri engedély tény-leg hiányzik s emiatt a további tárgyalást ja-nuár 13-ára napolta el azzal, ha addig sem vol-na meg az engedély, az ügyet beszünteti.

LEOPIILLS,

bevált emésztést elő-se-gítő szer segít a gyomor-fés és a beleket munkájukban nehéz emésztés esetén.

LEOPIILLS kizárólag növényi a-nyagok kivonatából készült pre-parátum, amely már évtizedek óta mint emésztési elősegítő szer ismert és bevált.

Dobozokban 30 és 80 leírni minős. gyógyszerárban és drogeriában kapható.

Leopills kizárólag növényi anyagokból készült hashajtó.

A bucaresti hírlapírók szervezete kérte a kormányt, hogy a sajtótörvény tervezetét adja ki neki megvitatásra és véleményadásra. Bucu-resti. Saját tud. Közöltük az új sajtótörvény néhány felülvizsgált szakaszát. A kormány az-óta apokrifnak nyilvánította a Curenulban meglepetésszerűen megjelent törvénytervezetet, a sajtó azonban hangsúlyozza, hogy ez mégis az igazságügyminiszterium valóságos tervezete. Minthogy a tervezet érzékenyen korlátozza a sajtószabadságot s az alkotmány intézkedéseibe is ütközik, az egész sajtó heves tiltakozásával találkozott. A román újságírószervezetek is foglalkoztak a kérdéssel és beadványokat intéz-tek a kormányhoz az ügyben. Az egyik szerve-zet, a Bucuresti hírlapírók szervezete kö-veteli, hogy amennyiben a kormány csakugyan elkészítette a tervezetet, azt bocsássa a hírlap-írók szakmai szervezeteinek rendelkezésére meg-vitatás és véleményadás végett. A szervezet el-van tökélyre, hogy a legelősebb harcot folytatja minden a sajtószabadság ellen irányuló kísér-let ellen.

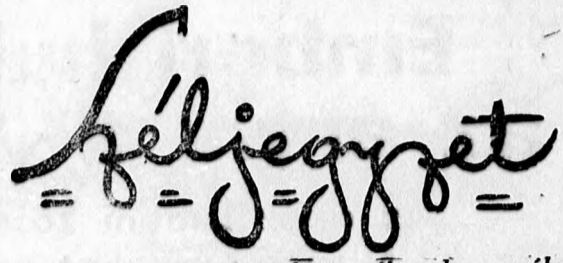
UJ KÜLÜGYMINISZTERI SAJTÓFŐNÖK. Bucuresti. Saját tud. Jelentettük, hogy a kül-ügyminiszterium mellett működő sajtóigazga-róság főnökét, Dragut athéni sajtóattasénak ne-vezik ki. Dragu tegnap elutazott a fővárosból s ugyancsak tegnap beiktatták helyébe Raul Anastasiut, a sajtóigazgatóság eddigi aligaz-gatóját.

Egybehívták az „istentelenek” világtkongresz-szusát. Varsóból jelentik: A Moszkvában székelő „istentelenek” központi tanácsa” elhatározta, hogy a jövő év február 7-ére „istenellenes és szabadgondolkodó világtkongresszust” hív össze. A kongresszus székhelye Moszkva lesz. A 29 tag-ból álló előkészítő bizottság összesen 46 orszá-gból 1600 résztvevőre számít. Napirenden a kö-vetkező pontok fognak szerepelni: 1. A vallás ellenes propaganda számára világszerv építendő ki. 2. A szovjetországi istentelen-ek szövetségének felügyelete alatt megalaki-tandó az istentelenek internacionáléja. 3. Minden egyes országban kiépítendő a szis-tematikus vallásellenes propaganda. 4. Az egyes országokban az istenellenes propaganda során szerzett tapasztalatok a központ-tal időről-időre közlendők. 5. Megfelelő anyagi alap teremtendő az istentelen propaganda szá-mára. Mint ezekből a pontokból is látható, az oroszországi bolsevizmus, amely éveken át alig hallatott magáról saját határon túl, a legelke-se-redebb és legnyitabb támadásra készül vil-lágszerte minden ellen, amit a keresztény kul-túra és erkölcs 2000 év óta adott a világnak és az emberiségnek.

Zürichi zárlat. Párizs 20.33 háromnegyed, London 21.27 fél, Newyork 435.12, Brüsszel 73.40, Milánó 22.92 fél, Amsterdam 235.20, Berlin 175, Bécs — schilling 76.50, Prága 15.40, Varsó 81.80, Belgrád 10, Bucuresti 325.

FÖLDRENGÉS VOLT TREISCAUNE ME-GYÉBEN. Targu-Săucesc. Saját tud. Október 31-ről november 1-re virradó éjjelen Trei-scaune megye területén földrengést éreztek. A pár pillanatig tartó rengés északnyugat-dél-keleti irányban érzett. Kárt nem okozott.

Az angol király új yachttján uszoda, torna-terem és tennispálya is lesz. Londonból jelen-tik: VIII. Eduárd király az elavult Victoria & Albert udvari yacht helyett új gőzhajót épített. Az új hajó a réginél jóval könnyebb és gyorsabb lesz s a műszaki haladás összes vívmányainak figyelembevételével építik meg. Fedélzetére egész-en új rendszerű készülöket szerelnek, amely-nek segítségével vízirepülőgépet lehet felhaji-tani, vagy a tenger színéről a hajóra felvontat-ni. Lesz továbbá uszodája, tornaterme és tennispálya. A gósparti hajógyár rövidesen megkez-di az új udvari yacht építését, míg a Victoria & Albertet egyidejűleg leromboltatják.

Néhány nappal ezelőtt zajlott le a székely-vidék egyik legnagyobb őszi sokadalma, a tg.-sacuesci országos vásár. Nem kevesebb, mint 28 falu központja ez a piac, de ha hoz-zászámítjuk, hogy ilyenkor még a szomszédos megyékből is sokan jönnek vásárolni, bátran állíthatjuk, hogy 35—40 községben csak az öregek s a csecsszópók maradnak otthon, míg a többiek hol eladni, hol venni, hol csoda-látni járják a várost.

Az idei sokadalom, eltekintve a baromvá-sártól, nagyon szomorú forgalmat eredménye-zett. Pedig áru rengeteg volt. Cipészek, csiz-madiák, asztalosok, bádigosok, szűcsök, szá-bók, mézespogácsások hada kínálta árúját, de a tömeg csak nézett, csodálkozott és hul-lámzott tovább.

Ha nem árultak az iparosok és kereskedők, viszont nem vásároltak ők se.

— Miből? — Tették fel a keserű kérdést s a káposzta-, murok- és hagyma-hegyek még estefelé is ott terpeszkedtek az utcákon. Mel-lettük pedig idegesen tipegtek ide s tova azok a szorgalmas, dolgos falusi asszonyok, akik az egész nyarat átdolgozták, gyomlá-lták, kapálták, hogy költőpénzt szerezzenek a nagysokadalomban.

Szürkületkor aztán szemerkélni kezdett az eső is, a szél is rágyújtott a dudálásra és kétségbeesítő vásári kép alakult.

— Egy lei a káposzta, két koszorú hagyma négy lei, egy véka murok hét lei, kinalgat-ták az agyonfázott asszonyok az árut, melyet ilyenformán majdnem ingyen vesztegettek el.

S miközben így kótyavetyéltek, így vesz-tek el semmiért az értékek, a munkás, szor-galmas emberek verítéke így vált semmivé, a piac másik sarkán tizezreket keresett a ha-lálfalas kerékpárművész, akinek reggeltől késő estig zsufolt volt az emelvénye.

Öreg, hetven év körüli asszony botorkál le a lépcsőkön és előttem bogozgatja vissza a pénzt a zsebkendőbe.

— Hát szép volt-e biciklizés néni, — ér-deklődöm s az öregasszony elragadtatva me-séli, hogy milyen ügyesen burrogatják a motorokat a falon.

— S nem sajnálta a pénzt tőlük? Egész megbotránkozott csodálkozással néz reám.

— Láttá-e az úr? — Nem, nem is vagyok rá kíváncsi.

— No azért beszél így. Tudja-e, hogy azo-lt az életikkel jácodnak? Ha leesne... Te-remtő Isten...

Tényleg. Az életével játszik és keres. És mi is az életünkkel játszunk.

Az iparos, a gazda, a kereskedő és mind, kisebbségi magyarok játszunk az életünkkel. A szó teljes értelmében játszunk. Mert ha nem játszánánk, ha csak egy kicsivel komo-lyabban fognák fel az élethivatásunkat, vaj-on szabadna-e előforduljon az, hogy tél ki-szobén semmiségekre, idegeneknek adjuk ki a pénzt, miközben iparunk, keres-kehdelmünk hanyatlik a pártfogás hiánya miatt, mezőgazdaságunk sorvad, a piac meg-szervezés nélkül, iskoláink, egyesületeink, sok helyen templomaink szétomlanak ál-do-zatkészség hiányában és mindezt nézzük öl-betett kezekkel, nem gondolva arra, hogy ha ebben a szörnyű játékban egyszer mi esünk el...

Teremtő Isten... Vajjon busúlna-e vala-ki értünk?
Földi István.

* Sok ember teljesen elveszti minden élet-kezdvét, mert borzasztóan kinozza a reuma és a köszvény. De nincs ok a kétségbeesésre, mert a szenvedők ezrei nyerték már vissza a Togal ál-tal egészségüket! A Togal erősen hűgysavoldó és a bajt gyökerében támadja meg. Továbbá nagy mértékben baktériumölő.

Emberi hullákat sodor az árvíz a Jiul völgyében

Az árvíz Lupeni községet elzárta a világtól.
A vasúti sineket az ár kimosta helyükből

Vulcan. Saját tud. Az utóbbi napok bő eszései hatása alatt a Jiul és az azt tápláló hegyipatakok annyira megdagadtak, hogy komoly veszedelemmel fenyegették a bányatelepek lakosságát. Mindenszentekre virradó éjszaka aztán bekövetkezett a rettegett csapás. A Jiul kiáradt métréből és már ezideig is felbecsülhetetlen károkat okozott köz- és magánvagyonokban.

De a hullámokkal tovarohanó s felbukkanó hullák tanúsága szerint emberek is áldozatul estek az árvíznek.

VIZ ALATT AZ UTAK ÉS BÁNYATELEPEK

A rohanó Jiul árja nagymennyiségű tüzi- és bányafát sodor magával Campul lui Neag és Lupicani községekből. Ez a fa kizárólag kis embereké, melyet a lupeni bányatársulatnak óhajtottak vízi úton leszállítani.

Lupeniben a bányatelep Jiulparti része víz alatt áll. Mindenütt fajveszték, mindenüket elvesztő emberek sirása vegyül bele az ár morajlásába. Egy kereskedő házat mindenestől elvitte az ár.

A lupeni-vulcani utszakaszon tönkrementek a hidak s a vasuttestet elmosta az árvíz.

Csak égnek meredő, össze-visszacsavart vasúti sinek jelzik a pálya eredeti helyét. Lupeni jelen pillanatban sem vasúton, sem más járművel nem közelíthető meg.

Betörték a timisoarai székesegyházba.

Timisoara. Saját tud. Hétfőn reggel, amikor a székesegyház ajtót a sekrestyés kinyitotta, észrevette, hogy betörők jártak a templomban. A sekrestye belső ajtaja — amelyhez a templom belsejéből egy folyosó vezet — fel van feszítve. A sekrestyeajtó két zára közül az egyiket alkulccsal nyitották fel a tettesek, a másikat pedig egy darab fával feltörték. A székesegyházi sekrestyében a tettes mindent felforgatott. A nagy kellékszékely egyik fiókjában megtalálta a magával vitte a Wertheim-kulcsot, amely a szekrény közepén alkalmazott páncélrészt felnyitására szolgál. Nagy ügyel-bajjal, lakatos segítségével kellett a páncélfiókot feltörni s ekkor meglepetéssel állapíthatták meg, hogy a templomrabló onnan semmit nem vitt magával. A drága monstranciák, Nepomuki Szent János ereklyéjének tartója, püspöki pástörbotok és más értékes tárgyak a helyükön vannak. Az asztalon maradt volt az előző napi templomi perelygyűjtésből való aprópénz: ezt sem bántotta a betörő. Mindössze egy aktatáskát vitt el magával, amelyet az egyik teológus a sekrestyében felejtett. Magában a székesegyházban csak az egyik gyűjtőperselyt igyekezett feltörni a betörő, de a munkáját félbehagyta, nem tudta feltörni. A templomrabló valószínűleg este a zárás előtt lopózott a templomba és a kórusra vezető lépcsőfeljárattal egyik drótháló ablakát kitörve, azon át menekült ki az utcára. Rövid időn belül ez már a harmadik templomrablás. Nemrégiben a negyedik kerületi plébániatemplomba hatoltak be betörők s néhány napra rá a lipovai templomot törték fel.

A ZÁLAUI PREFEKTURÁHOZ MEGÉRKÉZETT A BELÜGYMINISZTER RENDELETE A MAGYAR HELYSÉGNEVEK HASZNÁLATÁRA. Satu-Mare. Saját tud. A zálaui prefektúra a napokban kapta meg annak a rendeletnek a szövegét, amely a magyar helység és földrajzi nevek használatát megengedi. A rendelet szerint a földrajzi helyek román neve ezután is használható, azonban a román elnevezés után zárójelben a magyar elnevezést is szabad közölni. Salaj megyében a vasárnap megjelent nyomtatványokon már a magyar helységnevek is szerepelnek. A satumarei prefektúrán még nem tudnak a rendeletről.

Rooseveltné és a gesztenyesütő. A washingtoni rendőrség Steve Visa-lakos ellen, aki 27 év óta árul gesztenyét és édességet a Fehér Ház bejárata előtt kihagyás eljárását indított azon a címen, hogy akadályozza a közlekedést. Rooseveltné, az elnök neje, éppen náthalázban beteg feküdt, de midőn értesült a gesztenyeárus haja felől, azonnal irt Columbia kerület rendőrfőnökének a következőképpen: — A szegény ember nincs senkinek sem utjában és mindenki a legőszintebben sajnálná, ha a hatóságok előzőnk szokott helyéről. En már annyira hozzá szoktam, hogy igazán hiányoznak, ha nem látom őt a Fehér Ház kapujában.

A simeria-lupeni vonalon a vonatok csak Vulcanig közlekednek.

KOLDUSSÁ TETT EMBEREK

A Merisoara hegyipatak áradása okozott Vulcanban sok kárt. Az állomás mellett az uttestet átszakította az ár és víz alá borította az egész állomás környékét. A lakosokat az éjszaka folyamán csónakokkal mentették ki lakásaiból. A legtöbbször szegény osztályhoz tartozó lakosoknak mindene az árvízben veszett. Elpusztultak tehének, lovak az árban. A bányatársulat villamos központját, amely a Jiul partján épült s az egész Jiul völgy áramfogyasztását szolgáltatja, le kellett az éjszaka folyamán állítani, mert a medréről kitérő Jiul árja ide is behatolt. Jelen pillanatban az egész Jiul völgye világítás nélkül van s áramhiány miatt Vulcan villanyvilágítása is szünetel.

Az Aninosan dolgozó s Vulcanban lakó munkások száza mindenszentek reggelén a környező hegyeken gyalogoltak haza, mivel a munkásokat szállító autóbuszok errefelé nem tudnak közlekedni.

Tél elején jött csapás a gazdasági nyomorúságtól agyongyötört szegény bányász népre. Az esőzés tovább tart, kisebb megszakításokkal s ha Isten nem könyörül rajtuk, a szenvedés és megpróbáltatások még fokozódni fognak.

Gyilkosság Gheorgheniben. Saját tud. Szombaton éjjel két óra tájban megrendítő gyilkosság történt Kémenes Balázs és Réthy József legények megtámadták társukat Selyem Istvánt és fejével szétverték a fejét. A szerencsétlen fiatalember azonnal kiszáradt. Megdöbbentő mennyi gyilkossági hír érkezik Ciuc megyéből. Valamennyinek a pálinka, az eldurvultság az oka. Ideje lenne, hogy maguk a legények, leányok vegyék kezükbe az ifjuság jobb utra térítését.

Figyelem!

Legolcsóbb perzsa szőnyeg beszerzési forrás, rendelésre és készen. Mindenféle gyapju fonalak és felvető anyagok, mintázott és festett zsákszőnyegek nagy választékban. Hozzávaló sodrott gyapju fonalak minden színben csak is a „FORTUNA” szőnyegben szerezhetők be. Oradea, Strada Vlăhuța 4. szám, az udvarban.

Értékesíthetetlen tárgyakat loptak a debreceni csillagvizsgálóból. Debrecenből jelentik: Szokatlan betörés történt az éjszaka Debrecenben. Alkulccsal behatoltak az egyetemi csillagvizsgáló intézet műszertárába, ott mindent észszevissza forgattak s elvittek egy párolgásmérőt, egy aspirator-készüléket és több más műszert. A rendőrség a lopást érthetetlennek tartja, mert a tettesek a műszereket nem értékesítetik.

Angol vénkisasszonyok nyugdíjmozgalma.

Londonból jelentik: Angliában rohamosan terjed a vénkisasszonyok nyugdíjmozgalma. Eddig már negyvenezer nő csatlakozott a mozgalomhoz, amelynek vezetője, Lady Fisher-Smith most bejelentette egy tömeggyűlésen, hogy addig nem nyugszik, amíg legalább százezer hatádot nem bír rá a mozgalomhoz való csatlakozásra. Bejelentette egyúttal, hogy az alsóház 150 tagját sikerült megnyernie. A mozgalom azt követeli, hogy azoknak a hajadonoknak, akik 55 éves korig nem mentek férjhez, megfelelő kereset hiányán szűkölködnek, az állam adjon szabályszerű nyugdíjat. A mozgalom terjedése nagyon aggasztja az angol pénzügyi köröket, mert a vénkisasszonyok követelésének valóra váltása legalább évi négy millió fontjába kerülne az államnak.

HUMOR

— Archimedes — olvassa a tanár — boldogan ugrott ki a fürdőkádból s ezt kiáltotta: Heureka, heureka!
— Egy pillanatra — szakítja félbe a tanár — mint jelent az, hogy „heureka”?
— Azt jelenti, hogy megtaláltam!
— Helyes. S mit talált meg Archimedes?
— A tanuló elgondolkodik, majd zavartan felelt:
— Bizonyára a szappant, tanár úr!

* **Erős, vérbő, kövér emberek** igyanak napoként, reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bélműködést biztosít, számottevően előmozdítja az emésztést és kitűnően szabályozza a vérkeringést. Az orvosok ajánlják.

A balamarei református egyházmegye igényt támaszt a tizenégyeszázalékos iskolaadóra. Satu-Mare. Saját tud. A balamarei református egyházmegye lelkészei és a világi vezetők Satu-Maren gyűlést tartottak, ahol szóba került a községekben szedett tizenégyeszázalékos iskolaadó is. Ezt az összeget behajtják a szülőktől, de a felekezeti iskoláknak nem juttatnak belőle. A gyűlés elhatározta, hogy a felettes hatóság útján orvoslásért fordul a felsőbb közigazgatást bírósághoz és kérni fogják, hogy kötelezzék a községeket a felekezeti iskolák segítésére.

Szegényház, ahol az ápoló ostromozza az intézmény agg lakóit. Timisoara. Saját tud. A városi aggok otthonának Wolff Jakab nevű hatvanéves lakója gyanus körülmények között halt meg. Néhány nappal ezelőtt Wolf Jakabot az intézmény Hollinger János nevű ápoló-szolgája ostrommal megverte. A halott testén még mindig látszanak az ostromcsapások nyomai. A rendőrség ezért Hollingert letartóztatta, az esetről pedig jelentést tett az ügyészségnek. Ez a holttest boncolását rendelte el. A városban kínos feltűnést keltett ez az ügy. Annál is inkább, mert a rendőrség megállapította, hogy az „ápoló” rendszeresen ostromlotta a szegényház agg lakóit. Az aggok háza messzire kinn a város periferiáján van, úgyhogy rendszeres ellenőrzés így nem is lehetséges. Sokszor fordult elő súlyos megbetegedés, vagy haláleset is és ilyenkor papot sem tudnak hívni: éjszaka például ki vállalkoznak rá, a városba bejönni s a papot értesíteni?

Volt magyar hadifoglyok képezik ki a mandzsu hadsereget. Pozsonyban jelentik: Mandzsuriból hazaérkezett Pozsonyba egy volt orosz hadifogly és elbeszélte, hogy a mandzsu hadsereg kiképzését harminc volt magyar hadifogly végzi. Ezek már családot alapítottak, meg vannak elégedve sorsukkal, csak néha ébred fel bennük a honvágy, ha a rádió magyar dalokat hallgatnak.

* **Sportkörök hívták fel a figyelmet arra, hogy mily nagy jótétéményt jelent az ODOL-lal való szájölblítés.** Ahelyett, hogy a szomjat vízzel, vagy más folyadékkal oltaná, elegendő CDOL-lal való szájölblítést. Ez felfrissít és szomjuságot is oltja.

Aki meggyőződésből királypárti. A század elején egy wiesbaden étteremben hangosan politizált néhány ur. Főleg egy francia vendég fejtette, hogy a köztársaság a világ legjobb államformája, csakis ez biztosíthatja a polgárok jólétét. A szomszédos asztalnál hatalmas természetű, fehérszakállas ur nagy érdeklődéssel hallgatta a republikánus igéket s közben cizkretlen elmosolyodott. Nem is vette ezt más észre, csak a szónok, aki hirtelen fejleje fordult:

— Szavaim talán nem egyeznek meg uraságod véleményével? Ha nem csalódom, ön monarchista párti.

— Kétségen kívül az vagyok, felelte a fehérszakállas úr még mindig mosolyogva.

— Lám ni, mennyi csodabogara van a világnak! Talán lenne szives akkor meg is magyarázni, hogy milyen nyomos oknál fogva tartja ön jobbnak a köztársaságnál a királyságot?

— Egész egyszerű az ok — volt a felelet — én vagyok a svédek királya.

A Korunk Szava november hó elsejei száma (gróf Széchenyi György és Katona Jenő szerkesztésében) gazdag tartalommal jelent meg. A lap vezető cikke Katona Jenő Ottó királyfőről írt portréja. Pethő Sándor Samassa, a nagy egyházfejedelem történeti méltóságát adja, Stark János dr. Ausztria választásán címmel Winter Ernő Károly bécsi alpolgármester ügyét vizsgálja meg. Széchenyi György gróf a magyar hercegprímásnak a titkos társaságokról mondott szavát alkalmazza a magyar helyzetben. A lapnak külön érdekessége Papini kis glosszái irodalomról, művészetről és a modern világ félszázadáról, amelyeket a szerző Boros Ferenc fordításban engedett át a Korunk Szavának. Lendvai István: Szentkut—Madrid—Budapest címen a magyar antibolsevista megmozdulás helyes értelmét adja meg és szociális feladataira mutat rá. A Korunk Szava előfizetésre egy évre 8 pengő félére 4 pengő, egyes szám ára 40 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Fő-utca 37-a., földszint 3. Telefon 1—556—23.

Adomány. A Kinába induló misszionárius páter utiköltésé javára kiadóhivatalunkhoz befizetett: N. N. Oradea 100 leit. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

Szerkesztői üzenetek

P. J., Petrosani, M. J., Atid. Nagyon sajnáljuk, hogy a szép tudósítások oly későn érkeztek. Máskor készegeesen állunk rendelkezésre.

KÖZGAZDASÁG

A mesterséges árdragítás

fájdalmas tényét senki le nem tagadhatja. Más kérdés viszont: kit terhel érte a felelősség? A kereskedő a termelőre hárítja az ódiúmot. A termelő viszont a kereskedelem túlkapásait panaszolja fel. Veszedelmes vállalkozás belényülni ebbe a darázsészekbe, mert mindegyik oldalon körülbelül annyi igazságot, mint amennyi hamisságot találhatunk. Még maga a kormány sem biztos a dolgában s nem is tesz egyebet, mint hogy régi jogaiba helyezi vissza az ármaximálás annyiszor „levitézletti” — kissé operettszerű — rendszerét. Mindenesetre érdekes közgazdasági tapasztalat, miképp a hatósági ármegállapítás zavaros időkben állandóan visszajár kísértetni. Am a francia forradalomtól napjainkig mindig csak kudarcot vallott.

Mi lehet ennek az oka? Elméleti szempontból hivatkozhatnánk a piac természetes törvényeire, melyek nem tűnnek kívülről irányított befolyásolást. A közgazdasági normák „tizenkétlábú” jogforrását azonban a bizonytalanság szaharai homokrengetege a háború óta hozzáférhetetlenül maga alá temette. Nem ismételtük ennél fogva a régi igazságot, amely azt vallja, hogy a hatóság részéről megállapított legmagasabb ár lényegileg azonos az áruforgalmazás legalacsonyabb árával. Nem mutatunk rá arra, hogy ármaximálás esetén tág tere nyílik az árúkérszletek elrejtésével kapcsolatban álló láncolat, kézről-kézre drágító zugkereskedelemnek. Ellenben bizonyos tényeket le kell szögeznünk még akkor is, ha talán e merénylő-tünkkel bizonyos „diszkrét” érdekeket sértünk. Tehát:

1. Az „östermelő” — a mezőgazda, az állattenyésztő, az erdész, a szőlő- és gyümölcstermelő nem drágít, mert nem is drágíthat. Örvend, ha kockázatos tőkebefektetésének szerény gyümölcsözését laposguta-sújtotta, százyukú zsebébe szerénykedheti. Dolgozik, földet tőr, nemesel, szepet, marandót, igazi értéket nevel. És „jön a pénz és leszakítja...”

2. A tisztességes kereskedelem sem drágít. Nagyon jól tudja, hogy az üzleti verseny falánk és maga alá gyűri azt, aki a mohóságban túlteng. A vevő „ritka madár”. Ha átlépi a bolt füvesedő küszöbét, csinnal kell banni vele. Ki beszél 30 százalékos kereskedelmi haszonrészesedésről? Talán csak a finánc, aki ezen az alapon akarja szorítani az adóprést. Viszont jó tizenöt százalék — sok vevővel — a nagy forgalom, kevés haszon szemszögéből nézve — valószínűs „Eldorádó” lenne. De még ez sincs! Csak sok közteher, kényszerregyezség, meg elvélve néhány jobb vevő.

A kormány százszorszép nyilatkozatokban odállal jóvállást a nemzeti valuta értékállásáért. A francia és svájci frank, meg a többi nemzetek pénzegységeinek leértékelése tehát Románia számára bizonyos vásárlási fölényt tett lehetővé. Joggal kérdezheti tehát a közvélemény: „kik és hogyan” merészelnek törvénytelenül — nem: közönségesen uszora-hasznót húzva — felháborító módon drágítani ezt az anélkül is elsodródott polgári életet?

Szabad tárgyalagos feleletet adnunk? Nos, igen:

A kartellek, ezek az áruzsorások csodálatos ösztönrel látnak rá minden lehetőségre, amely árpolitikájuk kiteljesülésére alapot szolgáltat. A vaskereskedelem szaklapja: a „Fierul” a többi között ezt írja: „Felhívjuk az ipari és kereskedelmi miniszter úr figyelmét, hogy a vaskereskedők sohasem emelték árait számítottákkal. Legfeljebb a vaskartell árait számították le. Ezzel szemben a kartell tagjai már évek óta árdragításnál és üzérkedésnél egyebet nem művelnek.”

Hát ez a helyzet kulcsa! A kartell lukullusi asztalánál sokan dözsölnek. Végre már asztalt kell bontani, mert ha még tovább folyik a tobzódás, bajok támadhatnak, amelyek az egész gazdasági és társadalmi szervezet egészségét súlyosan veszélyeztetik.

(— ob —)

Ha van Önnek sorsjegye, egyenlő esélye van a többi játékosal, hogy milliomos lehessen. Senki és semmi sem mondhatja: ez fog nyerni, amaz nem. Csakis az nem nyerhet, akinek nincs sorsjegye. A sorsjegy bármelyik tulajdonosa megnyerheti matematikai biztonsággal, minden különbség és rizikó nélkül, a Sorsjáték valamelyik NYEREMÉNYÉT.

Kétszáz lelvel, egy negyed sorsjegy árával, minden játékos egyszerre két dolgot végez: belép azok sorába, akiknek konkrét és biztos esélyük van a nyeresre és egyúttal hozzájárul az állami kórházak betegneinek a megsegítéséhez.

Vásároljon még ma sorsjegyet.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

A HUZÁS NAPJÁN A SORSJEGYÁRUDÁK ZÁRVA VANNAK.

Hitelszövetkezeti szervezettel bővítik a „Hangya” fogyasztási szövetkezeteit

(Oradea). A Bihar megyéhez tartozó mintegy hatvan fogyasztási szövetkezetből álló „Hangya”-körlet, melyhez Salajból további tizenhat szövetkezet tartozik, — a napokban kerületi gyűlést tartott dr. Harmath Jánosnak, a „Hangya”-szövetkezetek vezérigazgatójának elnöklété alatt. Az aiudi központ munkatervének ismertetése volt a megvitatás tárgya.

Dr. Harmath vezérigazgató ismertette a célkitűzéseket. Elsősorban propagandát javasolt a szövetkezeti részjegyek fokozott arányú szaporítására. Kifejtette, hogy igazi szövetkezeti munka csak akkor lehetséges, ha abban beszervezték tömegek vesznek részt. Mindenki-nek tudnia és éreznie kell, hogy mai helyzetünkben egyetlen szervezkedési forma: a szövetkezeti tömörülés.

Ezután bejelentette a vezérigazgató, hogy a „Hangya”-központ tervbe vette a falusi fogyasztási szövetkezeteknek hitelszövetkezeti szervezettel való kiegészítését. Ezzel nem akar versenyt támasztani a többi, már működő és más kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek rovására, csupán azt kívánja elérni, hogy

a falvak lakossága olcsó kölcsönhöz jusson olyan községekben is, amelyekben eddig szövetkezeti jellegű hitel nem állt a lakosság rendelkezésére.

Harmath dr. végül a szövetkezeti áruforgalom fokozásának eszközeit és lehetőségeit ismertette. A körzeti gyűlés, melyen az érdekelt-ség maradéktalanul képviseltette magát, örömmel fogadta a központ munkatervét, amelynek megvalósításához támogatását helyezte kilátásba.

TENYÉSZÁLLATVÁSÁR TÁRGU-SÁ-CUESCEN

Saját tud. A vármegyei gazdasági kamara rendezésében kb. három éve minden ősszel u. n. tenyészállatvásárt rendeznek Treiscaune megye több helységében. Így Targu-Săcucesen is. Ezeknek a vásároknak feltűnő eredményük van, mert különösen a szarvasmarha és lótenyésztés örvedetesen fejlődik. Míg a három évvel előbbi vásáron alig lehetett szimenthali tenyészállatot látni, ma már a Tg.-Săcucesen-i járás területéről több, mint 150 gyönyörű szimenthali apa- és anyaállatot hajtottak fel. A lótenyésztés szintén sokat fejlődött, úgy hogy ha ez az irányvezetés a gazdák között maradandó lesz, néhány év múlva már a hadsereg részére alkalmas lovak is bőven lesznek. A kamara a jó tenyésztőknek pénzbeli díjazást is adott.

Román és csehszlovák tőkével új petróleum-vállalat létesül. Prágából jelentik: Hatszázmillió lei alaptőkével és prágai székhellyel új vállalat alakul petróleumfinomító létesítésére. Az alapításban Románia szintén résztvesz s érdekelt-séget vállalnak a két állam vezető pénzügyezetei is. Az új alapítás célja: Románia kőolaj nyers-terményeinek minél fokozottabb kihasználása, a kisantant kölcsönösségen alapuló árucseréjének fellendítése.

Olvassátok és terjesszétok a Magyar Lapok-at!

SPORT

Érdekeségek a nagy világból...

Anglia is áttér a „középeurópai stílus”-ra

Csőd előtt áll az osztrák labdarugás, mert nincs vidéki csapat az első osztályban

A december 2-án sorra kerülő magyar-angol mérkőzést nagy érdeklődéssel figyeli egész Európa sportársadalma s az illetékesek körében már jóelőre megindultak az úgynevezett „stílusviták.”

Londonban ugyanis nem azt a futballt játsszák, amit Középeurópában. Ott nincs annyi ravasz cselezés, nincsenek hajladozások, testcselek, tologatás, passzok, finomságok. Ott rugnak és futnak a játékosok. De ezt azután háromszor annyit. Technikájuk is csak feleannyi, mint az itteni futballistáknak. Hétköznapi labdaedzések Angliában nem léteznek. Nézzük például az Arsenalt:

Az Arsenalnak Whittacker, a leghíresebb angol edző a tréner. A hétközi edzés sok futásból, gyaloglásból, rengeteg gimnasztikából, kiadós gyúrásból és fürdésből áll. Labdaedzés? ... Legfeljebb negyedóráig fejelgetnek, rugdalóznak a fiúk a kiadós edzés után, mintegy levezetésül. „Nem a technika a fontos — így mondja Whittacker, — hanem, hogy az utolsó percig bírják az iramot. A jobb fizikum, a nagyobb állóképesség győz, nem a nagyobb technika!”

Anglia — szemben a skót stílussal — változatlanul a három hátvédrendszert és a merev W-t játssza. Ez kell a roppant lendületű támadások ellen, amelyekkel végighajrázzák a mérkőzéseket.

Ujabbban azonban Angliában is tért hódít az „európai stílus”. Whittacker például az Arsenal a nyáron európai tanulmányútra akarta kiküldeni. Közben azonban az angol teniszszövetség meghívta az angol DC-csapat kondíciódzészének vezetésére s az európai tanulmányút kúba esett.

Érdekes különben az a körülmény, amelynek folytán a tanulmányút terve felmerült.

Jimmy Hogan, az MTK régi, de most is nagy hírű edzője tavaly a Fulhamhez szerződött. Hogan a skót stílusra esküszik s erre tanítgatta a Fulhamet. Ennek a csapatnak a mérkőzéseit eddig csak 10—15 ezer főnyi közönség nézte meg. Hogan keze alatt azonban egyre nagyobbra fejlődött a csapat s az „új stílus”-nak híre ment. A Fulham nézőszáma 40—45 ezerre szökkent fel. Erre persze belefeküdtek a többiek is, rájöttek a skót stílus ellenszere s a Fulham „kiskirálysága” — a nagy nézőszámmal együtt — megszűnt. Hogant pedig kitették. A dolog azért mégis szöveget ütött a „nagyok” fejébe s az Arsenal vezetősége elhatározta, hogy megszerzi Hogant a második csapata számára. Hadd tanítsa meg a fiatalokat (de tökéletesen!) a Középeurópában kifinomított skót stílusra s ha majd a mostani tartalékok megtanulták az új játékot, egyszerűen majd kicserélik velük az öregeket! A tárgyalás azonban addig húzódtott, hogy végül is az Aston Villa fejedelmi fizetéssel elhorgászta Hogant az Arsenal orra elől.

Mindebből látható tehát, hogy az angolok becsülik a középeurópai futballt is, mert félnek tőle. Ez azonban nem jelenti azt, hogy rövidesen a labdarugás „öshazájában” is átveszik a kontinentális stílust. Csak kivesszik majd belőle azt, amit érdemes, amit fel tudnak használni. A sallangot elhagyják belőle. Főleg a két összekötő merev W-szerepét akarják megreformálni.

Rossz rá gondolni: Angliát a szigetországban még nem győzte le európai csapat.

Mi lesz, ha még majd megtanulnak futballozni?!...

Nem kétséges, hogy az osztrák hivatásos labdarugás felszámolása előbb-utóbb elkerülhetetlennek fog bizonyulni. Az osztrák profiklubok — az Austria kivételével — *fizetéképzettségben szenvednek!* A profizemet a lappangó csőd halálos kórsága emészti. Csak a kedvező fordulatba vetett hit — amely ez esetben a csodában való reménykedésnek felel meg, — tartja a lelket az osztrák ligaegyletekben. A helyzet reménytelen. A költségvetések csak nehezen szállíthatók le, a bevételek csökkenő irányzata ezzel szemben aggasztó arányokat ölt.

A osztrák profifutballt a *ligaüzemnek Bécsre való korlátozása* itéli lassú, de biztos sorvadásra. A 7 milliós Londonnak 3 elsőligabeli proficsapata van. Bécsnek ezzel szemben 12! Londonban a közönség vásárlóerejének csökkenése alig érezhető hatását a profimeccsek látogatottsága szempontjából. Bécsben a pénzhány kényszere alatt tízezrek maradnak távol a meccsektől. De még Magyarországon és Csehszlovákiában is egészségesebb alapokon nyugszik a ligaüzem, mint Ausztriában. A csehszlovák ligamezőnyben a vidéki csapatok vannak többségben, a magyar elsőosztályu bajnokság résztvevő klubjait illetően is érvényesül a széthelyezés helyes és célszerű elve. Az osztrák profifutballt csak a vidék belevonása menthetné meg az összeomlástól. Ha Grác, Linz, Salzburg, Innsbruck, Wiener-Neustadt, Baden, stb. egy-egy részben bécsi játékosokból álló, versenyképes proficsapat föllött rendelkezne, a bécsi elsőosztályu klubok számát viszont 4—5 egyeletre redukálnák, úgy az osztrák Nemzeti Liga életképesnek bizonyulna. Érthetetlen, hogy erre a sikerrel kecsgető reformra nem tudják magukat elhatározni az osztrák labdarugás vezeterei. A szövetségben már hónapok óta folynak a reformtárgyalások, közben vigan folyik tovább az osztrák klasszisfutballisták kiürítése külföldre és ezek a vérvetésegek csak még jobban elmélyítik a mesterséges korlátok közé szorított osztrák profifutball súlyos válságát. Ugyaláztik, az égetően súlyos reformot a

tarthatatlan viszonyok fogják automatikusán kikényszeríteni, mert a szövetség vezérkara, a jelek szerint, nem jutott még teljesen tudatára annak, hogy sportfórum szerepét rövidesen kénytelen lesz az osztrák profifutball csőd-tömeggondnokságával felcserélni.

Megalakult a jégchokki KK. Prágából jelentik: A jégchokki Középeurópa Kupa bizottsága vasárnap tartotta alakuló ülését. Az ülésen az osztrák, magyar, román, cseh és lengyel szövetségek képviseltették magukat. A bizottság a jégchokki KK mezejét két csoportba osztotta. Az I. csoportban a budapesti BKE, a bucuresti Telefon Club, a Wiener EW és a prágai Sparta, a II. csoportban a bécsi EKE, a prágai LTC és a kattowitzi Krakovia játszanak. A Telefon Club december 13-án utazik Budapestre a revánsmérkőzésre.

A csehszlovák teniszranglista. Prágából jelentik: Az idei teniszranglistát Hecht vezeti, 2. Caska és Siba, 4. Csejner, 5. Vodicka.

Megérkeztek

az első külföldi

halkülönlegességek

Egy db óriási ruszli 2.50, Kalla Ostsee, Góngyhal, Ostsee-saláta, óriási sós hering darabja 8.— lei, a la noszolyi vaj-sajt 10 deka 6 lei, negyed kg. 14 lei, 1 kg. gyögméz 40 lei.

Aszód nál Oradea Sas-palota

Aprohirdetések

Aprohirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 5 lei. Legkisebb aprohirdetés ára 20 lei. (Az állásfoglalásoknak 33 százalékos kedvezmény) Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Egy szoba-konyha lakás nov. 15-re kiadó. Oradea, Str. Axenta Sever 12.

Kapualatti

butorozott szoba, külön előszobával, esetleg ellátással is kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga No. 7.

Butorozott szoba teljes ellátással november 1-re kiadó. Str. Ciordas No. 50.

Két utcai szoba

konyha és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. Oradea, Str. Leagănuui 12. sz.

Kiadó

egyszobás lakás. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 55. és Str. Pavel 17. szám.

Különféle

Ha fáj a lába, vagy lúdtalpa van, csinálasson cipőt az Apolló szalonban, hol elegáns és tartós cipőt kap. Oradea, 3ul. Regele Ferdinand 12., „Apolló” palota.

Gyomorégés,

és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epeháj ellen biztos hatású a Magolin gyomorpor. Ára 60 lei. Lerakat: Csanda gyógyszerár, Oradea.

Első kép a bombay-i legújabb vallásharcokról

Bombayban ismét kiújultak a hinduk és a mohamedánok közötti harcok, amelyek már az első napon 50 halálos és 500 sebesült áldozatot követeltek. Képünkön a bennszülöttek egy üzletet rabolnak ki Kalbadeviben, Bombay mellett.